

реформ у православної церкві. Багато в цій бібліотеці календарів та праць з православного краєзнавства, досліджень з історії монастирів, церков, соборів усієї Російської імперії.

Старший науковий співробітник НБУВ, кандидат мистецтвознавства **Л. Г. Руденко** охарактеризувала бібліотеку хору Київської духовної академії. Доповідачка нагадала про те, що хор припинив свою діяльність у 1819 р., а у 1823-му завдяки митрополиту Євгенію (Болховітінову) знову був відроджений. Хор мав свою власну бібліотеку, яка завдяки О. А. Кошицю у 1898 р. була передана до книгозбірні КДА. Зібрання налічує 1500 одиниць. Доповідачка свого часу опублікувала монографію з каталогом цієї бібліотеки.

Молодший науковий співробітник НБУВ **Л. М. Деменко** присвятила свій виступ періодичним виданням бібліотеки КДА, які нині включені до сформованого фонду періодичних дореволюційних видань у відділі бібліотечних зібрань та історичних колекцій. Загалом журнали і газети становили значну частину бібліотеки КДА. Їх кількість постійно зростала. Якщо, згідно з каталогом Іринія Фальковського, 1798 р. у бібліотеці КМА було лише 120 річних комплектів періодичних видань, то на початку ХХ ст. бібліотека КДА передплачувала більшість загальнодержавних газет і журналів, «Епархиальные ведомости» усіх губерній, іноземні журнали з історії, літератури, економіки, за що неодноразово звинувачувалася у світськості.

На сучасному стані бібліотеки КДА зупинилася молодший науковий співробітник НБУВ **І. С. Шекера**. Вона підкреслила, що окремі примірники з її фонду зберігаються в інших відділах Бібліотеки. У 1930-х рр. були виокремлені інкунабули, палеоти-пи, інші стародруки. Водночас, відзначила доповідачка, до складу фондів бібліотеки КДА у 1920-х рр. увійшло кілька приватних колекцій відомих дослідників (А. Муравйова, М. Петрова), а також цінних в історико-культурному сенсі зібрань Церковно-археологічного музею, згаданої вище бібліотеки хору, бібліотеки Українського гуртка КДА.

Усі присутні на зібранні відзначали роль Київської духовної академії, її книгозбірні у формуванні кількох поколінь інтелігенції, а також велику заслугу у збереженні рукописної та книжкової історико-культурної спадщини України. Безумовно, така унікальна історична бібліотека (найбільше в Україні часів Російської імперії книжкове зібрання вищого навчального закладу) заслуговує значно ширшого представлення в сучасному інформаційному просторі – повного електронного каталогу, створення цифрових копій найцінніших видань, доступних віддаленим користувачам, над чим нині працює відділ бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ.

Олена Засць,
кандидат історичних наук,
зав. відділу НБУВ

V Краєзнавчі читання пам'яті Петра Тронька. Всеукраїнська науково-практична конференція «Участь бібліотек у збереженні культурної спадщини та відновленні історичної пам'яті народу»

Під такою назвою у рамках V Краєзнавчих читань пам'яті Петра Тронька 7 листопада 2019 р. пройшла Всеукраїнська науково-практична конференція, організована Національною історичною бібліотекою України. Співорганізаторами конференції виступили: Міністерство культури, молоді та спорту України, Національна історична

бібліотека України, Київський національний університет культури і мистецтв та Національна спілка краєзнавців України. Захід об'єднав близько 80 відомих науковців, краєзнавців, бібліотечних працівників, викладачів вищих навчальних закладів культури та аспірантів з різних регіонів держави, зокрема, представників Національної

бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН України, Національної бібліотеки України для дітей, Національної спілки краєзнавців України, Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника, Музею книги і друкарства України, Міжнародної асоціації електронних бібліотек і нових інформаційних технологій, Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Науково-технічної бібліотеки імені Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, Наукової бібліотеки Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, Одеської національної наукової бібліотеки, Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка, Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки імені І. Франка, Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки, Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки імені І. П. Котляревського, Українського гуманітарного ліцею Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Ніжинського коледжу культури і мистецтв імені М. Заньковецької, Марганецької міської централізованої бібліотечної системи, Шосткинської централізованої бібліотечної системи, Київського конструкторського бюро «Луч», компанії ТОВ «Цифрова країна» та ін.

Відкрила конференцію генеральний директор Національної історичної бібліотеки України, заслужений працівник культури України **А. В. Скорхатова** доповіддю «Національна історична бібліотека України в сучасному інформаційному просторі». Вона наголосила, що НІБУ сьогодні успішно реалізує визначену мету: забезпечує збір, зберігання та надання інформації про розвиток державності, економіки, науки і культури України, доступ до культурної спадщини людства та сприяння суспільній і культурній самореалізації особистості. Серед головних функцій єдиної в країні спеціалізованої бібліотеки з питань історії, суміжних історичних дисциплін та історичного краєзнавства – ґрунтовний аналіз та прогнозування історико-краєзнавчої бібліотечної діяльності, інформаційне забезпечення наукових досліджень

у галузі вітчизняної історії, методична допомога регіональним книгозбірням з питань краєзнавчої роботи.

Роботу конференції було сконцентровано на двох важливих темах: «Бібліотеки – хранителі документальної пам'яті» (секція 1) і «Концептуальні основи та інновації у підготовці фахівців інформаційної, бібліотечної і архівної справи» (секція 2).

Учасники першої секції зосередили свою увагу на виконанні книгозбірнями особливої місії – забезпечення збереження, всебічного вивчення документальної спадщини, яка має історичну, наукову та культурну цінність, на безперешкодному доступі до фондів у епоху в умовах тотальної цифровізації, необхідності формування національної самосвідомості та підтримки підвищеного інтересу громадян до матеріальної і духовної спадщини свого народу.

Робота другої секції була присвячена реалізації вимог національного законодавства у контексті динамічних євроінтеграційних та глобалізаційних процесів, науковому осмисленню методології, теорії і практики інформаційної, бібліотечної та архівної справи в умовах сьогодення.

Активне обговорення оприлюднених виступів засвідчило високий рівень усвідомлення фахівцями викликів, які сьогодні стоять перед вітчизняними науковими бібліотеками як важливими комунікаційними інститутами. Адже саме в них зберігаються потужні ресурси біографічної та спорідненої з нею генеалогічної, краєзнавчої інформації, що є визначальним чинником відтворення історичної пам'яті українського народу. Присутні були єдині в думці, що у сучасних умовах книгозбірні зобов'язані оперативно реагувати на будь-які зміни у запитах користувачів, оперативно модифікувати свою продукцію й послуги з урахуванням стрімкого розвитку читацького попиту, розширювати ресурсну базу й технологічні можливості доступу до неї, пропонувати читачам нові форми й методи обслуговування.

Учасники зібрання обговорили ключові питання суспільно-економічного розвитку вітчизняної бібліотечної галузі та сучасних тенденцій і стану організації краєзнавчої роботи в Україні, що має забезпечити зваженість і об'єктивність у тлумаченні історичного минулого. Більшість доповідачів наголошували на нагальному прискоренні вирішення комплексу проблем, пов'язаних із забезпеченням формування інтегрованих інформаційних ресурсів державного, регіонального,

відомчого рівнів, обміном електронними масивами інформації у контексті участі вітчизняних бібліотек у міжнародних інформаційних проєктах та налагодженням надійних партнерських взаємин, взаємодії всіх культурно-соціальних інституцій у цифрову епоху. Також наголошувалось на розширенні електронних послуг та сервісів на основі сучасних комп'ютерних технологій національними, галузевими і місцевими бібліотеками, на нарощуванні інноваційних видів обслуговування з застосуванням соціальних мереж для популяризації бібліотечних, музейних, архівних фондів. Було також висвітлено теоретичні та прикладні аспекти підготовки кадрів для вітчизняної інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

У роботі науково-практичної конференції взяли участь і працівники Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: кандидат історичних наук,

старший науковий співробітник Інституту біографічних досліджень **Н. П. Марченко**, кандидат історичних наук, доцент, старший науковий співробітник Інституту бібліотекознавства **О. З. Клименко**, молодший науковий співробітник Інституту бібліотекознавства **О. Л. Сокур**, які виступили з доповідями-презентаціями.

Окрім виступів та дискусій, під час конференції її учасники мали змогу ознайомитися з організацією роботи підрозділів НБУ, які до цього форуму підготували цікаві книжкові виставки, обмінятися з колегами досвідом, креативними ідеями стосовно питань краєзнавчої бібліотечної діяльності.

Оксана Клименко,

кандидат історичних наук, доцент,
старший науковий співробітник НБУВ

Олена Сокур,
молодший науковий співробітник НБУВ